GGD
Amsterdam

Bezoekadres
Nieuwe Achtergracht 100
1018 WT Amsterdam

Postbus 2200
1000 CE Amsterdam
Telefoon 5.1, 2, e

ggd.amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 2200, 1000 CE Amsterdam

5.1, 2,5.1, 2, e 5.1, 2, e
Adviseur bodem
Grond en Ontwikkeling
Gemeente Amsterdam

Datum 10 juli 2020
Behandeld door 5.1, 2, e 5.1, 2, e Milieu en Gezondheid
5.1, 2, e 5.1, 2, e
Kopie aan 5.1, 2, e 5.1, 2, e
Onderwerp Advies bemonstering lood in schooltuinen

Beste 5.1, 2, e

Op 23 juni 2020 heeft de afdeling Grond en Ontwikkeling de GGD om advies gevraagd over de bemonstering van schooltuinen op de aanwezigheid van lood in de bodem. De GGD is 5.1, 2, e voorstander van de inzet van schooltuinen in het lespakket van de Amsterdamse scholen, en ziet graag dat het gebruik van de tuinen veilig en gezond is voor de leerlingen. Daarom staat de GGD positief tegenover het voornemen van de afdeling Grond en Ontwikkeling om het loodgehalte in de bodem van de schooltuinen vast te stellen. De volgende overwegingen hebben daarbij een rol gespeeld:

- Blootstelling aan lood is voor niemand gezond, maar vormt met name een risico voor de jongste kinderen tot ongeveer 6 jaar. De activiteiten van de schooltuinen zijn vooral gericht op de groepen 6 en 7. Maar daarnaast worden ook activiteiten aangeboden aan de kleuters uit groep 1 en 2. Naast ontdekpaden mogen de kleuters zaaien en oogsten en de groenten mee naar huis nemen.
- Voor het effect van lood op de gezondheid bestaat voor zover bekend geen ondergrens, daarom hanteert de GGD het ALARA beginsel ('As Low As Reasonably Achievable'). Dit betekent dat moet worden gestreefd naar een zo laag mogelijke blootstelling van kinderen aan lood.
- De schooltuinen zijn moestuinen en liggen soms ook op terreinen die gedeeld worden met moestuinverenigingen. De leerlingen werken en consumeren weliswaar minder in/uit de moestuin dan een actieve tuinierder, maar hebben nog wel de leeftijd waarop zij waarschijnlijk gevoeliger zijn voor loodopname.
- De gezondheidseffecten van lood in drinkwater hebben de laatste tijd veel aandacht gekregen. De aanpak van lood in Amsterdamse tuinen staat op stapel. Dit merken we ook bij de GGD, waar de afgelopen periode meer vragen zijn binnengekomen van verontruste ouders die zich zorgen maken over hun kinderen. Met de bemonstering van de schooltuinen stuurt de gemeente een duidelijk signaal dat zij de loodproblematiek en de gezondheid van Amsterdamse kinderen serieus neemt.

- De GGD stelt voor om de schooltuinen door het minder intensieve gebruik te classificeren als 'wonen met tuin (kleine moestuin)'. De GGD heeft voor deze classificatie advieswaarden opgesteld die te vinden zijn in bijgevoegde tabel. Het IQ-punt verlies in de tabel is gebaseerd op de dagelijkse inname van lood per kilogram lichaamsgewicht. De dagelijkse inname van de kinderen door het werk in en de consumptie uit de schooltuinen is zonder nader onderzoek niet bekend, maar uit voorzorg adviseert de GGD om de advieswaarden uit de tabel te hanteren.
- Dit betekent concreet dat sanering overwogen moet worden bij gemiddelde loodwaarden >370 mg/kg d.s. Bij waarden tussen 90 en 370 mg/kg d.s. kunnen de volgende gebruiksadviezen worden meegegeven:
    - Let vooral bij jonge kinderen extra op hygiëne (handen wassen na het werken en spelen in de schooltuin)
    - Ga de inloop van grond in school en huis tegen (schoenen uitdoen, regelmatig stofzuigen of dweilen)
    - Groenten en fruit uit de schooltuin goed wassen voor gebruik

Het lijkt ons met name van belang om de gebruiksadviezen te delen met de leraren en medewerkers die de leerlingen begeleiden tijdens het werk in de schooltuinen. Wij horen graag van u welke keuzes gemaakt worden voor de Amsterdamse schooltuinen, en of de GGD in een eventueel vervolgtraject een rol kan spelen.

Met vriendelijke groet,

5.1, 2, e

5.1, 2, e 5.1, 2, e
Senior adviseur leefomgeving

GGD advies 2016: Lood in bodem en gezondheid
Risicowaarden voor lood in bodem (mg/kg d.s.) op basis van geschat IQ-puntverlies

	< 1 IQ-puntverlies door bodemlood	1-3 IQ-puntverlies door bodemlood	> 3 IQ-puntenverlies door bodemlood
Grote moestuin (> circa 200 m²)	< 60	60 - 260	> 260
Wonen met tuin (kleine moestuin)	< 90	90 - 370	> 370
Plaatsen waar kinderen spelen	< 100	100 - 390	> 390